

Toneelspelen

Wat ga je leren?

Je leert wat letterlijke tekst is, wat een verteller is en hoe je tekst uit een boek in een toneelstukje kunt omzetten.

Hoe lang ben je bezig?

Ongeveer 2 – 3 uur

Wat heb je nodig?

- kleurpotloden
- pen/potlood
- lijntjespapier
- materiaal voor het toneelstuk
- leesboek (keuzeopdracht)

INLEIDING

Hieronder zie je een stuk van het verhaal van Pluk van de Petteflet. In het verhaal hoor je Pluk heel vaak iets zeggen. Dit kun je ook zien in het verhaal. Alles wat Pluk zegt staat tussen 'aanhalingstekens'. Dit noemen we *letterlijke tekst*. Lees onderstaande tekst maar eens en let op de aanhalingstekens.

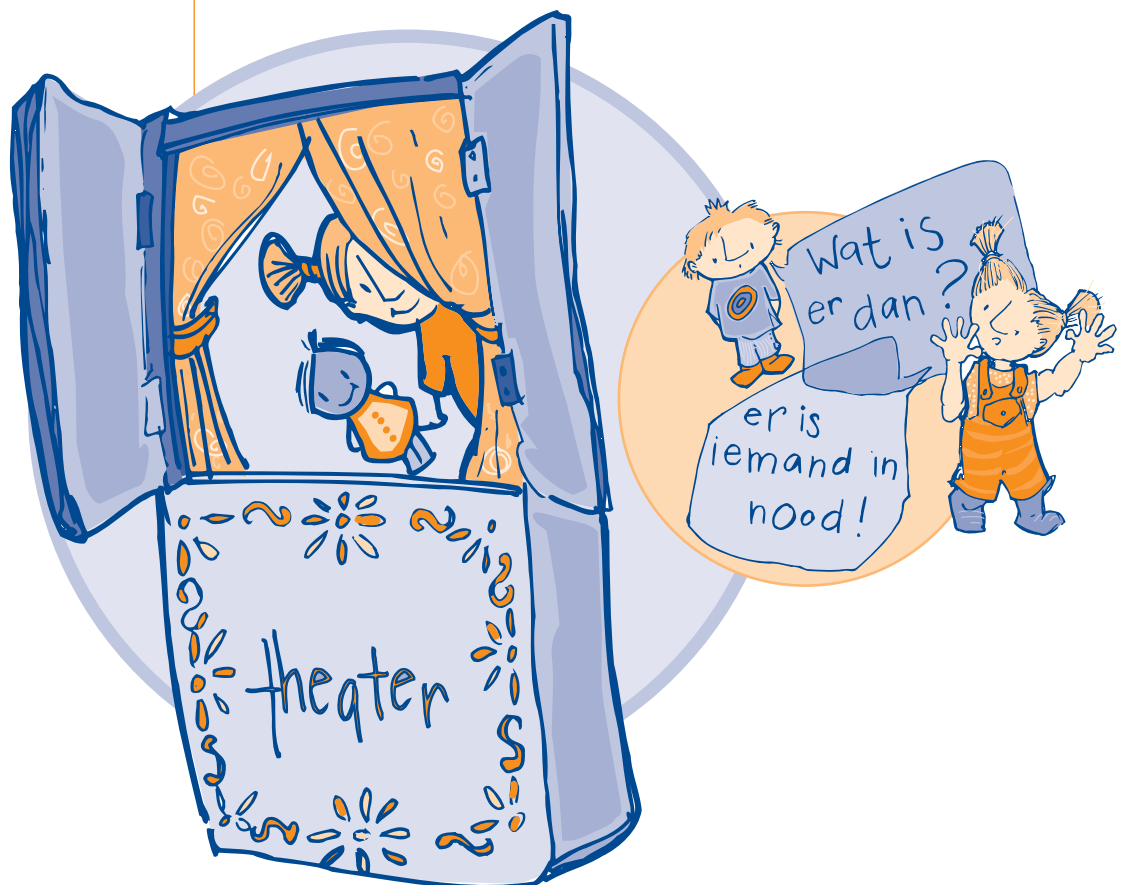
'Wat is er dan?' vraagt Pluk.

'Er is iemand in nóód!' riep Dikke Dollie.

'Wie dan?'

'Kom gauw ...,' riep Dollie weer. Ze was heel zenuwachtig, ze fladderde nog even gauw een rondje om Pluk heen. Ze riep nog snel: 'Derde eikenboom van links ... vlak bij de vijver.' En toen vloog ze weg.

Pluk wilde dadelijk naar de lift gaan. Hij begon al hard te lopen want hij wou zo gauw mogelijk naar het park. Maar na twee stappen bleef hij staan en draaide zich om. Daar bij de leuning stond nog steeds het roze meisje. Het dochtertje van mevrouw Helderder, de keurige, schone Aagje. Ze mocht nooit naar buiten, want ze moest altijd schoon blijven. Pluk stapte naar haar toe en zei: 'Luister eens, zou jij me willen helpen?' Aagje keek verwonderd op. Ze had al die tijd over de leuning gehangen en naar het uitzicht gekeken; ze had het gesprek van Dollie en Pluk helemaal niet opgemerkt.

'Ik moet naar het park met m'n kraanwagentje,' zei Pluk haastig. 'Ik moet daar iemand gaan redden.'

'Redden?' vroeg Aagje. 'Wie dan? Hoe dan.'

'Dat weet ik nog niet,' zei Pluk. 'Maar ik ben bang dat ik het niet alleen af kan. Ga alsjeblieft mee.'

Aagje weifelde. Toen schudde ze haar hoofd. 'Ik mag niet,' zei ze. 'In het park maak ik me vuil, zegt mijn moeder. Ik mag nooit naar het park.'

'Wél om iemand te helpen,' zei Pluk. 'Nou doe je 't? Of doe je 't niet? Er is haast bij, weet je.' Aagje schudde haar hoofd. 'Ik durf niet' zei ze.

'Goed,' zegt Pluk. 'Dan ga ik alleen.' En hij draafde weg naar de lift. Maar vlak voor hij de liftdeur dicht trok, kwam Aagje hijgend aanlopen. 'Ik kom toch,' zei ze.

Uit: A.M.G. Schmidt, *Pluk van de Petteflet*, Uitgeverij Querido, Amsterdam, 1971

OPDRACHTEN

Opdracht 1

- Bekijk het verhaal van Pluk nog eens.
- Onderstreep alles wat Pluk zegt met een rood potlood.
- Onderstreep alles wat Aagje zegt met een blauw potlood.
- Onderstreep alles wat Dollie zegt met een groen potlood.

Opdracht 2

De tekst die je NIET onderstreept hebt, vertelt de verteller van het verhaal. De verteller vertelt bijvoorbeeld iets over hoe de plek eruit ziet waar Pluk en Aagje zijn. In een toneelstuk is er meestal geen verteller. Daar beelden ze alles uit. En elke persoon zegt zijn eigen tekst.

Het stukje van Pluk van de Petteflet uit de inleiding kun je ook in de vorm van een toneelstuk zetten. Het ziet er dan zo uit:

Pluk	Wat is er dan?
Dollie	Er is iemand in nóód!
Pluk	Wie dan?
Dollie	Kom gauw ... Derde eikenboom van links ... vlak bij de vijver.
Pluk	Luister eens, zou je me willen helpen? Ik moet naar het park met mijn kraanwagentje. Ik moet daar iemand redden.
Aagje	Redden? Wie dan? Hoe dan?
Pluk	Dat weet ik nog niet. Maar ik ben bang dat ik het niet alleen af kan.
	Ga alsjeblieft mee.
Aagje	
Pluk	
Aagje	
Pluk	
Aagje	

- Vul het schema verder in.

Opdracht 3

Probeer met drie andere kinderen het stukje van Pluk van de Petteflet na te spelen. Gebruik hiervoor de tekst die staat bij de inleiding en laat iemand de tekst van de verteller voorlezen. Je hebt 4 rollen:

1. Verteller
2. Pluk
3. Dikke Dollie
4. Aagje.

Veel succes!

Opdracht 4

Probeer opnieuw met andere kinderen het stukje van Pluk de Petteflet na te spelen. Maar let op: Er is nu GEEN verteller meer. Er zijn dus, naast jezelf nog maar twee andere kinderen nodig. Als er geen verteller is, moeten de toneelspelers niet alleen praten maar ook dingen laten zien. Zo moeten andere kinderen bijvoorbeeld kunnen zien dat Dollie *zenuwachtig rond fladderde* en dat Pluk na *twee stappen bleef staan en zich omdraaide* en dat Aagje *weifelde en toen haar hoofd schudde* en enzovoort.

In de inleiding staat wat er allemaal precies gebeurde en in opdracht 2 wat iedereen moet zeggen. Voordat je gaat spelen is het handig om een schema te maken als bij opdracht 2. In het schema staat wat iedereen moet zeggen, maar ook wat iedereen moet doen. Kijk naar onderstaand schema, daar hebben we al een begin gemaakt:

Rol	Wat iedereen doet	Wat iedereen zegt
Pluk	Pluk staat stil en kijkt Dollie aan en zegt dan:	Wat is er dan?
Dollie	Dolly fladdert met vleugel en roept:	Er is iemand in nóód!
Pluk	Pluk staat nog stil en zegt:	Wie dan?
Dollie	Dollie fladdert om Pluk heen en roept...	Kom gauw ... Derde eikenboom van links ... vlak bij de vijver.
Pluk	Pluk rent weg, maar stopt als hij Aagje ziet en zegt tegen haar:	Luister eens, zou je me willen helpen? Ik moet naar het park met mijn kraanwagentje. Ik moet daar iemand redden.
Aagje		Redden? Wie dan? Hoe dan?
Pluk		Dat weet ik nog niet. Maar ik ben bang dat ik het niet alleen af kan. Ga alsjeblieft mee.

Rol	Wat iedereen doet	Wat iedereen zegt
Aagje		
Pluk		
Aagje		
Pluk		
Aagje		

- Neem bovenstaand deel van het schema over op lijntjespapier en vul het in met wat Pluk en Aagje doen en wat ze zeggen.

AFSLUITING

Voer het toneelstuk van Pluk van de Petteflet (zonder verteller) op in de klas. Gebruik hiervoor het schema uit opdracht 4. Doe het daarna nog eens, maar nu met verteller. Dat heb je bij opdracht 3 al een keer geoefend. Vraag aan de kinderen in de klas wat makkelijker was om te begrijpen. Vertel dan aan je leerkracht en de kinderen uit je klas wat gemakkelijker was om te spelen.

KEUZEOPDRACHTEN

Keuzeopdracht 1

Schrijf een eigen toneelstuk.

Kies twee hoofdpersonen en beschrijf hoe ze eruit zien.

Hoofdpersoon 1:

Hoofdpersoon 2:

- Bedenk waar het verhaal over gaat. Het onderwerp is:

- Bedenk een plek waar het verhaal gebeurt. De plek is:

Schrijf op lijntjespapier wat de hoofdpersonen tegen elkaar zeggen.

Doe dat zoals je dat bij opdracht 2 al eerder hebt gedaan. Daar waren Pluk en Aagje de hoofdpersonen. Maak nu zelf zo'n schema, maar dan met de namen van "je eigen" hoofdpersonen en wat zij volgens jou moeten zeggen.

Keuzeopdracht 2

Ga je toneelstuk oefenen. Je kunt samen met een klasgenoot de hoofdpersonen spelen, maar je kunt ook poppetjes gebruiken. Als je het liefst samen met een klasgenoot wilt oefenen vraag dan aan je leerkracht met wie je dat mag doen. Bedenk of je het toneelstuk wil opvoeren voor de klas of voor een paar leerlingen. Bedenk of je nog spullen nodig hebt voor je toneelstuk. Zo ja, verzamel deze dan of maak ze zelf.

Keuzeopdracht 3

Zoek zelf een verhaal op waarin heel veel letterlijk wordt gezegd. Zoek ook een verhaal op waar de verteller het meeste aan het woord is.

Van welk verhaal kun je makkelijker een toneelstuk maken en waarom?

